ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 18ης Μαΐου 2006 *

Στην υπόθεση C-221/04,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 27 Μαΐου 2004,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους G. Valero Jordana και M. van Beek, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλείου της Ισπανίας, εκπροσωπούμενου από τον F. Díez Moreno, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, J. Makarczyk, R. Schintgen, P. Kūris (εισηγητής) και Γ. Αρέστη, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 1ης Δεκεμβρίου 2005,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την προσφυγή της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι, δεδομένου ότι οι αρχές της περιφέρειας Καστίλης και Λεόν επιτρέπουν την τοποθέτηση βρόχων ελεγχόμενης περισφίξεως σε διάφορες ιδιωτικές ζώνες θήρας, το Βασίλειο της Ισπανίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 12, παράγραφος 1, και από το παράρτημα VI της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206, σ. 7, στο εξής: οδηγία).

Το νομικό πλαίσιο

2 Η οδηγία έχει ως αντικείμενο, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, «να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών όπου εφαρμόζεται η Συνθήκη».

3 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεσπισθεί ένα καθεστώς αυστηρής προστασίας των ζωικών ειδών που αναφέρονται στο σημείο α΄ του παραρτήματος IV, στην περιοχή φυσικής κατανομής τους, που να απαγορεύει:

α) κάθε μορφή σύλληψης ή θανάτωσης, εκ προθέσεως, δειγμάτων αυτών των ειδών λαμβανομένων στη φύση·

[...]»

4 Το παράρτημα IV της οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Ζωικά και φυτικά είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος που απαιτούν αυστηρή προστασία», αναφέρει στο σημείο α΄, υπό τον τίτλο «Ζώα», το είδος Lutra lutra (στο εξής: ενυδρίς).

5 Το παράρτημα VI της οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Απαγορευόμενες μέθοδοι και μέσα σύλληψης και θανάτωσης και απαγορευόμενα μεταφορικά μέσα», αναφέρει στο σημείο α΄, υπό τον τίτλο «Μη επιλεκτικά μέσα», όσον αφορά τα θηλαστικά, τις «παγίδες μη επιλεκτικές ως προς την αρχή που διέπει τη χρήση τους ή ως προς τις συνθήκες χρήσης τους».

6 Το άρθρο 15 της οδηγίας ορίζει:

«Όσον αφορά τη σύλληψη ή τη θανάτωση των ειδών άγριας πανίδας των απαριθμουμένων στο σημείο α΄ του παραρτήματος V, όταν εφαρμόζονται παρεκκλίσεις σύμφωνα με το άρθρο 16 για τη λήψη δειγμάτων, τη σύλληψη ή τη θανάτωση των ειδών που απαριθμούνται στο σημείο α΄ του παραρτήματος IV, τα κράτη μέλη απαγορεύουν τη χρησιμοποίηση όλων των μη επιλεκτικών μέσων που είναι δυνατόν να προκαλέσουν τοπικά την εξαφάνιση ή να διαταράξουν σοβαρά την ησυχία των πληθυσμών ενός είδους, και ειδικότερα:

α) τη χρήση μέσων σύλληψης και θανάτωσης που απαριθμούνται στο στοιχείο α΄ του παραρτήματος VI·

[...]»

7 Το άρθρο 16 της οδηγίας ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη, υπό τον όρο ότι δεν υπάρχει άλλη αποτελεσματική λύση και ότι η παρέκκλιση δεν παραβλάπτει τη διατήρηση, σε ικανοποιητική κατάσταση

διατήρησης, των πληθυσμών των συγκεκριμένων ειδών στην περιοχή της φυσικής του κατανομής, μπορούν να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις των άρθρων 12, 13, 14 και 15, στοιχεία α΄ και β΄:

[...]

β) για να προλάβουν σοβαρές ζημίες, ιδίως των καλλιεργειών, της κτηνοτροφίας, των δασών, των πληθυσμών ιχθύων και των υδάτων και ιδιοκτησιών άλλης μορφής·

[...]»

Πραγματικά περιστατικά και η προ της ασκήσεώς της προσφυγής διαδικασία

8 Ύστερα από καταγγελία που υπεβλήθη το έτος 2000, η Επιτροπή απηύθυνε, στις 19 Απριλίου 2001, στο Βασίλειο της Ισπανίας έγγραφο οχλήσεως με την οποία υποστήριξε ότι το εν λόγω κράτος μέλος είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 12 και από το παράρτημα VI της οδηγίας, εγκρίνοντας τη χρήση βρόχων ελεγχόμενης περισφίξεως σε περιοχή θήρας όπου υπάρχουν ορισμένα είδη ζώων από τα αναφερόμενα στα παραρτήματα II και IV της οδηγίας αυτής. Οι ισπανικές αρχές απάντησαν με εμπεριστατωμένη επιστολή στις 29 Ιουνίου 2001.

9 Δεδομένου ότι η Επιτροπή έλαβε εντός του 2001 δύο νέες καταγγελίες σχετικά με εγκρίσεις τοποθέτησης βρόχων ελεγχόμενης περισφίξεως, απηύθυνε στις 21 Δεκεμβρίου 2001 και άλλο έγγραφο οχλήσεως στις ισπανικές αρχές, οι οποίες απάντησαν με επιστολή της 25ης Φεβρουαρίου 2002.

10 Θεωρώντας ότι οι παραβάσεις των εκ της οδηγίας υποχρεώσεων εξακολουθούν να διαπράττονται, η Επιτροπή απηύθυνε, στις 3 Απριλίου 2003, στο Βασίλειο της Ισπανίας αιτιολογημένη γνώμη σχετικά με τη χορήγηση από τις ισπανικές αρχές εγκρίσεων για την τοποθέτηση, σε διάφορες περιοχές θήρας, βρόχων ελεγχόμενης περισφίξεως που δεν συνιστούν επιλεκτική μέθοδο θήρας και κάλεσε το εν λόγω κράτος μέλος να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί με την αιτιολογημένη γνώμη εντός δύο μηνών από της παραλαβής της.

11 Με απαντητική επιστολή της 15ης Ιουλίου 2003, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η Επιτροπή παρέβη τις διατάξεις του άρθρου 226 ΕΚ αναφέροντας στην αιτιολογημένη γνώμη μια έγκριση της 13ης Δεκεμβρίου 2002, που δεν είχε μνημονευθεί ούτε στην αρχική ούτε στη συμπληρωματική έγγραφο οχλήσεως. Επιπλέον, η εν λόγω κυβέρνηση αμφισβήτησε και πάλι τις αιτιάσεις της Επιτροπής.

12 Η Επιτροπή, θεωρώντας ότι η εκ μέρους του Βασιλείου της Ισπανίας παράβαση ορισμένων υποχρεώσεων εκ της οδηγίας εξακολουθεί να συντρέχει, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

13 Η προσφυγή αφορά τρεις εγκρίσεις χρήσεως βρόχων ελεγχόμενης περισφίξεως για τη θήρα αλεπούς που χορήγησαν οι αρχές της περιφέρειας Καστίλης και Λεόν στις 10 Ιανουαρίου 2000, στις 24 Μαΐου 2001 και στις 13 Δεκεμβρίου 2002 (στο εξής: επίδικες εγκρίσεις). Οι επίδικες εγκρίσεις αφορούν δύο ζώνες θήρας (στο εξής: οικείες ζώνες), και συγκεκριμένα τη ζώνη AV-10.198, που βρίσκεται στην περιφέρεια του δήμου Mediana de la Voltoya, στην επαρχία Ávila, για την οποία χορηγήθηκε η έγκριση της 24ης Μαΐου 2001, και η ζώνη SA-10.328, που βρίσκεται στην περιφέρεια του δήμου Aldenueva de la Sierra, στην επαρχία Salamanque, για την οποία χορηγήθηκαν οι εγκρίσεις της 10ης Ιανουαρίου 2000 και της 13ης Δεκεμβρίου 2002.

Επί του παραδεκτού της προσφυγής

14 Η Ισπανική Κυβέρνηση προβάλλει δύο ενστάσεις απαραδέκτου. Ο πρώτος στηρίζεται στη μεταβολή του αντικειμένου της προσφυγής και επικουρικώς στην ασάφειά της και ο δεύτερος στην ελλιπή θεμελίωση της προσφυγής.

Επί της ενστάσεως απαραδέκτου που στηρίζεται στη μεταβολή του αντικειμένου της προσφυγής

15 Η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Επιτροπή μετέβαλε το αντικείμενο της προσφυγής μετά την άσκησή της, επικαλούμενη μη ορθή μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, ενώ στην προηγηθείσα αλληλογραφία προσήψε απλώς στο Βασίλειο της Ισπανίας παράβαση της οδηγίας που συνιστά η χορήγηση των επιδίκων εγκρίσεων.

16 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι πρόκειται για εσφαλμένο ισχυρισμό δεδομένου ότι η προσφυγή λόγω παραβάσεως έχει ως μοναδικό αντικείμενο τις εν λόγω εγκρίσεις.

17 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η συζήτηση σχετικά με τη μη ορθή εφαρμογή της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο είχε ως αφετηρία τη θέση που διατύπωσε η Ισπανική Κυβέρνηση με το υπόμνημα αντικρούσεως, που δικαιολογεί δηλαδή τις επίδικες εγκρίσεις με παρεκκλίσεις που προβλέπει η οδηγία.

18 Διαπιστώνεται ότι η υπό κρίση προσφυγή δεν έχει ως αντικείμενο ενδεχόμενη εσφαλμένη μεταφορά της οδηγίας αυτής στο ισπανικό δίκαιο, αλλά τη φερομένη παράβασή της λόγω της χορηγήσεως των επιδίκων εγκρίσεων. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση απαραδέκτου όπως διατυπώνεται κατά κύριο λόγο.

19 Επικουρικώς, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε επαρκώς το αντικείμενο της προσφυγής. Στο πλαίσιο αυτό η εν λόγω κυβέρνηση αναπτύσσει πέντε επιχειρήματα.

20 Με το πρώτο επιχείρημα, η Ισπανική Κυβέρνηση αντιτίθεται στη διεύρυνση του αντικειμένου της προσφυγής ώστε να καλύπτει τις εγκρίσεις της 24ης Μαΐου 2001 και της 13ης Δεκεμβρίου 2002. Συγκεκριμένα, αφενός, η έγκριση της 24ης Μαΐου 2001 ακυρώθηκε από τις αρμόδιες αρχές στις 29 Μαΐου 2001 και, κατά συνέπεια, στερείται νομικής ισχύος ή αξίας. Αφετέρου, της εγκρίσεως της 13ης Δεκεμβρίου 2002 έγινε για πρώτη φορά μνεία με την αιτιολογημένη γνώμη και για τον λόγο αυτό η εν λόγω κυβέρνηση δεν είχε τη δυνατότητα να διατυπώσει παρατηρήσεις επ' αυτού.

21 Η Επιτροπή απαντά πρώτον ότι η Ισπανική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι η έγκριση της 24ης Μαΐου 2001 έχει ακυρωθεί. Κατά την άποψή της, η έγκριση αυτή αποδεικνύει διατήρηση της διοικητικής πρακτικής χορηγήσεως εγκρίσεων θήρας με βρόχους ελεγχόμενης περισφίξεως σε ζώνες θήρας, όπου απαντά η ενυδρίς, και γι' αυτόν τον λόγο πρέπει να ληφθεί υπόψη παρά το ότι χορηγήθηκε μόνο για πολύ μικρή περίοδο. Η έγκριση της 13ης Δεκεμβρίου 2002 ζητήθηκε και χορηγήθηκε ως παράταση της έγκρισης της 10ης Ιανουαρίου 2000.

22 Υπενθυμίζεται ότι από το γράμμα του άρθρου 226, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ προκύπτει ότι η Επιτροπή μπορεί να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου μόνον αν το οικείο κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί με την αιτιολογημένη γνώμη εντός της προθεσμίας που του τάσσει προς τούτο η Επιτροπή (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1992, C-362/90, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1992, σ. I-2353, σκέψη 9, και της 27ης Οκτωβρίου 2005, C-525/03, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2005, σ. I-9405, σκέψη 13).

23 Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με την κατάσταση του κράτους μέλους όπως αυτή παρουσιαζόταν κατά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη (βλ., μεταξύ άλλων,

την προπαρατεθείσα απόφαση της 31ης Μαρτίου 1992, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 10, και τις αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2002, C-173/01, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 2002, σ. I-6129, σκέψη 7, και της 10ης Απριλίου 2003, C-114/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2003, σ. I-3783, σκέψη 9, και της 27ης Οκτωβρίου 2005, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 14).

24 Εν προκειμένω, η έγκριση της 24ης Μαΐου 2001 χορηγήθηκε για περιορισμένη περίοδο που έληξε στις 15 Ιουνίου 2001, δηλαδή πριν την αποστολή της αιτιολογημένης γνώμης.

25 Δεν αποδείχθηκε εξάλλου ότι η έγκριση αυτή συνέχισε να παράγει έννομα αποτελέσματα μετά τη λήξη της προθεσμίας που έταξε η αιτιολογημένη γνώμη.

26 Συνεπώς η προσφυγή είναι απαράδεκτη καθόσον αφορά την έγκριση που χορηγήθηκε στις 24 Μαΐου 2001.

27 Η έγκριση της 13ης Δεκεμβρίου 2002 χορηγήθηκε ως παράταση της έγκρισης της 10ης Ιανουαρίου 2000.

28 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το αντικείμενο της διαφοράς μπορεί να καλύψει περιστατικά μεταγενέστερα της αιτιολογημένης γνώμης εφόσον είναι της ίδιας φύσεως και συνιστούν την ίδια συμπεριφορά με τα περιστατικά στα οποία αναφέρεται η εν λόγω γνώμη (βλ., κατά αυτήν την έννοια αποφάσεις της 22 Μαρτίου 1983, 42/82, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1983, σ. 1013, σκέψη 20, και της 4ης Φεβρουαρίου 1988, 113/86, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1988, σ. 607, σκέψη 11).

29 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι η έγκριση της 13ης Δεκεμβρίου 2002 είναι της ίδιας φύσεως με την έγκριση της 10ης Ιανουαρίου 2000, της οποίας και διευκρινίζει τους όρους όσον αφορά τη χρήση και την τοποθέτηση βρόχων ελεγχόμενης περισφίξεως, χωρίς να τροποποιεί το περιεχόμενο και την έκτασή της, και ότι η χορήγηση αυτών των δύο εγκρίσεων συνιστά την ίδια συμπεριφορά. Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι η Επιτροπή ανέφερε ενδεικτικά στην αιτιολογημένη γνώμη την έγκριση αυτή της 13ης Δεκεμβρίου 2002 και την μνημονεύει και πάλι στην παρούσα προσφυγή δεν στέρησε από το Βασίλειο της Ισπανίας δικαιώματα που του παρέχει το άρθρο 226 ΕΚ. Συνεπώς, η έγκριση αυτή εντάσσεται νομοτύπως στο αντικείμενο της προσφυγής.

30 Με το δεύτερο επιχείρημα που αναπτύσσει η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε τις υποχρεώσεις τις οποίες παρέβη το Βασίλειο της Ισπανίας.

31 Από την προσφυγή της Επιτροπής όμως προκύπτει σαφώς ότι η Επιτροπή προσάπτει στο Βασίλειο της Ισπανίας παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, και από το παράρτημα VI της οδηγίας, δηλαδή, αφενός, της υποχρεώσεως θεσπίσεως ενός καθεστώτος αυστηρής προστασίας των ζωικών ειδών που αναφέρονται στο σημείο α΄ του παραρτήματος IV της οδηγίας αυτής, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η ενυδρίς, που να απαγορεύει κάθε μορφή σύλληψης ή θανάτωσης εκ προθέσεως και, αφετέρου, της υποχρεώσεως απαγορεύσεως των μη επιλεκτικών ως προς την αρχή που διέπει τη χρήση ή τις συνθήκες χρήσης τους μέσω σύλληψης και θανάτωσης. Κατά συνέπεια, το Βασίλειο της Ισπανίας γνώριζε για ποιων υποχρεώσεων την παράβαση εγκαλείται.

32 Με το τρίτο και τέταρτο επιχείρημα, η Ισπανική Κυβέρνηση προσάπτει στην Επιτροπή ότι περιόρισε το αντικείμενο της παράβασης. Συγκεκριμένα, κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία η Επιτροπή επικαλέστηκε, αφενός, εκτός από την προστασία της ενυδρίδας, και την προστασία πέντε άλλων ζωικών ειδών και, αφετέρου, ένα σύνολο μέσων θήρας και όχι μόνον τη χρήση βρόχων ελεγχόμενης περισφίξεως.

33 Υπενθυμίζεται, όπως ορθά παρατήρησε η Επιτροπή, ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι είναι δυνατόν να περιοριστεί το αντικείμενο της διαφοράς στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, C-279/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1997, σ. I-4743, σκέψεις 24 και 25· της 25ης Απριλίου 2002, C-52/00, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2002, σ. I-3827, σκέψη 44· της 11ης Ιουλίου 2002, C-139/00, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2002, σ. I-6407, σκέψεις 18 και 19, καθώς και της 14ης Ιουλίου 2005, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-433/03, Συλλογή 2005, σ. I-6985, σκέψη 28). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή βασίμως περιόρισε με την προσφυγή το αντικείμενο των προσαπτομένων παραβάσεων σε ένα από τα είδη που αναφέρθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία και σε ένα μόνο μέσο θήρας.

34 Με το πέμπτο επιχείρημα, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε τη διοικητική διαδικασία ως μέσο για να καθορίσει σταδιακά την αιτία της παραβάσεως. Η μέθοδος αυτή όμως συνεπάγεται παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων άμυνας.

35 Η Επιτροπή φρονεί ότι, με το επιχείρημα αυτό, γίνεται αναφορά, αφενός, στον περιορισμό του αντικειμένου της προσφυγής και, αφετέρου, στο γεγονός ότι η επιστολή οχλήσεως δεν περιέχει επαρκείς ενδείξεις που δικαιολογούν την κίνηση της διαδικασίας λόγω παραβάσεως.

36 Τα στοιχεία αυτά όμως δεν μπορούν να θέσουν εν αμφιβόλω το παραδεκτό της προσφυγής. Πράγματι, αφενός, η Επιτροπή είχε το δικαίωμα να περιορίσει το αντικείμενο της διαφοράς στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας όπως σημειώθηκε στη σκέψη 33 της παρούσας απόφασης. Αφετέρου, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία έχει ως σκοπό να δώσει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τη δυνατότητα, αφενός, να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο και, αφετέρου, να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς του ισχυρισμούς κατά των αιτιάσεων που διατυπώνει η Επιτροπή (απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-117/02, Επιτροπή

κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 2004, σ. I-5517, σκέψη 53). Εξάλλου για την όχληση δεν απαιτείται τόσο αυστηρή ακρίβεια όσο για την αιτιολογημένη γνώμη, αφού η όχληση συνίσταται κατ' ανάγκη σε μια πρώτη σύντομη περίληψη των αιτιάσεων (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, Επιτροπή κατά Ιταλίας, όπ.π., σκέψη 15).

37 Όπως παρατηρεί η γενική εισαγγελέας στο σημείο 24 των προτάσεών της, σκοπός του εγγράφου οχλήσεως είναι μεν ο προσδιορισμός του αντικειμένου της διαφοράς, η Επιτροπή όμως οφείλει να προσδιορίσει με ακρίβεια στην αιτιολογημένη γνώμη τις αιτιάσεις που προέβαλε ήδη κατά τρόπο γενικότερο στο έγγραφο οχλήσεως. Αυτό πάντως δεν την εμποδίζει να περιορίσει το αντικείμενο της διαφοράς ούτε να το επεκτείνει σε μεταγενέστερα μέτρα, τα οποία έχουν ουσιαστικά το ίδιο περιεχόμενο με τα μέτρα των οποίων τη νομιμότητα αμφισβητεί με το έγγραφο οχλήσεως.

Επί της ενστάσεως απαραδέκτου που στηρίζεται στην ανεπαρκή αιτιολογία της προσφυγής

38 Η δεύτερη ένσταση απαραδέκτου που προβάλλει η Ισπανική Κυβέρνηση στηρίζεται, αφενός, σε παράβαση του άρθρου 38, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου και, αφετέρου, σε ανεπαρκή αιτιολογία της προσφυγής, καθώς και σε έλλειψη αποδείξεως των προσαπτομένων παραβάσεων.

39 Ως προς το πρώτο σημείο, διαπιστώνεται ότι η προσφυγή ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 38, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όσον αφορά το αντικείμενο της διαφοράς και την περιληπτική έκθεση των ισχυρισμών.

40 Ως προς το δεύτερο σημείο, διαπιστώνεται ότι, όπως παρατήρησε η Επιτροπή, η αιτίαση που προσάπτεται ανάγεται στην κατ' ουσίαν εξέταση της προσφυγής. Συνεπώς, η ένσταση απαραδέκτου δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

41 Βάσει των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη, καθόσον αφορά την έγκριση της 24ης Μαΐου 2001 σχετικά με τη ζώνη θήρας AV-10.198 που βρίσκεται στην περιφέρεια του δήμου Mediana de la Voltoya, στην επαρχία Ávila, και παραδεκτή κατά τα λοιπά.

Επί του βασίμου της προσφυγής

42 Πρέπει συνεπώς να εξεταστεί αν η έγκριση της 13ης Δεκεμβρίου 2002 (στο εξής: επίδικη έγκριση), που αφορά τη ζώνη θήρας SA-10.328, που βρίσκεται στο Aldenueva de la Sierra, στην επαρχία Σαλαμάνκας (στο εξής: οικεία ζώνη), χορηγήθηκε από τις ισπανικές αρχές κατά παράβαση της οδηγίας.

43 Η Επιτροπή προβάλλει δύο αιτιάσεις με την προσφυγή της. Πρώτον, η έγκριση της χρήσεως βρόχων ελεγχόμενης περισφίξεως στην οικεία ζώνη υποδηλώνει την εκ προθέσεως σύλληψη ή θανάτωση της ενυδρίδας κατά παράβαση του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας. Δεύτερον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Βασίλειο της Ισπανίας παρέβη επίσης τις διατάξεις του παραρτήματος VI, στοιχείο α΄, της οδηγίας δεδομένου ότι η εν λόγω έγκριση αφορά μέσο θήρας μη επιλεκτικό ως προς την αρχή που διέπει τη χρήση του και τους όρους χρήσεώς του.

Επί της αιτιάσεως που αντλείται από παράβαση του παραρτήματος VI, στοιχείο α΄, της οδηγίας

44 Με τη δεύτερη αιτίαση που πρέπει να εξεταστεί πρώτα, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η έγκριση χρήσεως βρόχων ελεγχόμενης περισφίξεως συνιστά παράβαση του παραρτήματος VI, στοιχείο α΄, της οδηγίας εφόσον πρόκειται για μέσο θήρας μη επιλεκτικό ως προς την αρχή που διέπει τη χρήση του και τους όρους χρήσεώς του.

45 Από την οδηγία προκύπτει ότι οι μέθοδοι και τα μέσα σύλληψης και θανάτωσης που απαριθμούνται στο παράρτημα VI, στοιχείο α΄, απαγορεύονται μόνο στις περιπτώσεις του άρθρου 15 της οδηγίας που είναι το μοναδικό άρθρο που παραπέμπει στο εν λόγω παράρτημα.

46 Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι απαγορεύεται η χρησιμοποίηση μέσων μη επιλεκτικών και, ειδικότερα, των μέσων που απαριθμούνται στο παράρτημα VI, στοιχείο α΄, της οδηγίας για τη σύλληψη ή τη θανάτωση των ειδών άγριας πανίδας που απαριθμούνται στο παράρτημα V, στοιχείο α΄, της οδηγίας αυτής και στην περίπτωση που εφαρμόζονται παρεκκλίσεις, σύμφωνα με το άρθρο 16, για τη λήψη δειγμάτων, τη σύλληψη ή τη θανάτωση των ειδών που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, στοιχείο α΄, της οδηγίας αυτής.

47 Διαπιστώνεται ότι η επίδικη έγκριση χορηγήθηκε για τη θήρα αλεπούς, ζωικού είδους που δεν περιλαμβάνεται ούτε στο παράρτημα IV, στοιχείο α΄, ούτε στο παράρτημα V, στοιχείο α΄, της οδηγίας. Συνεπώς, η απαγόρευση των μη επιλεκτικών μέσων θήρας δεν μπορεί να αντιταχθεί εν προκειμένω στις ισπανικές αρχές. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να απορριφθεί η σχετική με την παράβαση του παραρτήματος VI, στοιχείο α΄, της οδηγίας αιτίαση.

Επί της αιτιάσεως που αντλείται από παράβαση του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας

48 Υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεσπισθεί ένα καθεστώς αυστηρής προστασίας των ζωικών ειδών που αναφέρονται στο σημείο α΄ του παραρτήματος IV, στην περιοχή φυσικής κατανομής τους. Το σύστημα αυτό πρέπει, κατά τη διάταξη αυτή, να απαγορεύει κάθε μορφή σύλληψης ή θανάτωσης, εκ προθέσεως, δειγμάτων αυτών των ειδών λαμβανομένων στη φύση.

49 Για να εξεταστεί το βάσιμο της αιτίασης που διατυπώνει η Επιτροπή, πρέπει, αφενός, να εξεταστεί αν η ενυδρίς απαντά στην οικεία ζώνη και, αφετέρου, να προσδιορισθούν οι συνθήκες υπό τις οποίες η σύλληψη ή η θανάτωση του είδους αυτού είναι ηθελημένη.

Όσον αφορά την παρουσία της ενυδρίδας στην οικεία ζώνη

— Επιχειρήματα των διαδίκων

50 Πρώτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, με την απάντηση στην αιτιολογημένη γνώμη, η Ισπανική Κυβέρνηση αναγνώρισε την παρουσία της ενυδρίδας στην οικεία ζώνη, δεδομένου ότι ανέφερε στην απάντηση αυτή ότι η ενυδρίς απαντά σε ολόκληρο σχεδόν το έδαφος της περιφέρειας Καστίλης και Λεόν.

51 Δεύτερον, η παρουσία αυτή επιβεβαιώνεται από τα δελτία επιστημονικών στοιχείων «Natura 2000» που το Βασίλειο της Ισπανίας διαβίβασε στην Επιτροπή για τους τόπους Quilamas (Σαλαμάνκα) και Encinares de los ríos Adaja y Voltoya (Ávila), εκ των οποίων ο πρώτος συνορεύει με την οικεία ζώνη.

52 Τρίτον, τη ζώνη αυτή διασχίζουν μικρά ποτάμια που είναι απαραίτητα για τους οικοτόπους της ενυδρίδας.

53 Τέλος, η μονογραφία σχετικά με την κατάσταση της ενυδρίδας στην Ισπανία επιβεβαιώνει επίσης την παρουσία του είδους αυτού στην οικεία ζώνη.

54 Βάσει όλων αυτών των στοιχείων, η Επιτροπή φρονεί ότι, αν η Ισπανική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η ενυδρίς δεν απαντά στη ζώνη αυτή, οφείλει να το αποδείξει προσκομίζοντας τεχνική επιτόπια μελέτη.

55 Η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ενυδρίς δεν απαντά στην οικεία ζώνη. Απαντώντας στο πρώτο στοιχείο που επικαλείται η Επιτροπή, παρατηρεί ότι η αναγνώριση της παρουσίας ενός συγκεκριμένου ζωικού είδους σε μια περιοχή δεν σημαίνει ότι το είδος αυτό απαντά σε όλους τους οικοτόπους της περιοχής αυτής.

56 Η εν λόγω κυβέρνηση υπογραμμίζει επίσης ότι τα ρυάκια είναι απαραίτητα για τους οικοτόπους της ενυδρίδας, ενώ η οικεία ζώνη δεν είναι ούτε παράκτια ζώνη ούτε βρίσκεται πλησίον του ποταμού. Προσθέτει δε ότι τα ποτάμια και τα ρυάκια που διασχίζουν τη ζώνη αυτή είναι εποχιακά και ξεραίνονται το καλοκαίρι.

57 Η μονογραφία που προσκομίζει η Επιτροπή επιβεβαιώνει εξάλλου την απουσία της ενυδρίδας από την οικεία ζώνη.

58 Τέλος, η Ισπανική Κυβέρνηση φρονεί ότι στη ζώνη αυτή υπάρχει απλώς πιθανότητα παρουσίας της ενυδρίδας και ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την παρουσία αυτή εφόσον δεν διαθέτει ούτε άμεσες ενδείξεις, όπως η σύλληψη δειγμάτων του είδους αυτού, ούτε έμμεσες όπως η παρουσία ιχνών τους.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

59 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως που ασκείται βάσει του άρθρου 226 ΕΚ, η Επιτροπή οφείλει να αποδείξει την ύπαρξη της προσαπτομένης παραβάσεως και δεν μπορεί να βασισθεί σε οποιοδήποτε τεκμήριο (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 25ης Μαΐου 1982, 96/81, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, Συλλογή 1982, σ. 1791, σκέψη 6· της 29ης της Απριλίου 2004, C-194/01, Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψη 34, και της 20ής Οκτωβρίου 2005, C-6/04, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, Συλλογή 2005, σ. I-9017, σκέψη 75).

60 Όσον αφορά τα δελτία επιστημονικών στοιχείων «Natura 2000», διαπιστώνεται, όπως παρατήρησε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 71 των προτάσεών της, ότι καλύπτουν την περιοχή Quilamas που έχει έκταση άνω των 10 000 εκταρίων. Η οικεία ζώνη βρίσκεται μεν σε άμεση γειτνίαση με την περιοχή αυτή στα βορειοδυτικά. Δεν αμφισβητείται όμως ότι τα σημαντικότερα ρυάκια της περιοχής αυτής, ιδίως το Arroyo de las Quilamas, ρέουν προς τα νοτιοανατολικά και χωρίζονται από την οικεία ζώνη από λοφοσειρά ύψους πολλών εκατοντάδων μέτρων. Συνεπώς, είναι ελάχιστα πιθανό να μετακινούνται προς την οικεία ζώνη ενυδρίδες προερχόμενες από τους πληθυσμούς που ζουν στο υδάτινο δίκτυο της περιοχής Quilamas.

61 Εξάλλου, όπως επισήμανε η Ισπανική Κυβέρνηση, χωρίς να αντικρουστεί στο σημείο αυτό από την Επιτροπή, ενώ τα ρυάκια είναι απαραίτητα για τους οικοτόπους της ενυδρίδας, αυτά που διασχίζουν την οικεία ζώνη ή ρέουν πλησίον αυτής έχουν χαρακτήρα εποχιακό.

62 Τέλος, όσον αφορά τη μονογραφία που προσκομίζει η Επιτροπή, διαπιστώνεται ότι περιέχει αντιφατικές αναφορές οπότε ουδεμία βεβαιότητα προκύπτει ως προς την παρουσία της ενυδρίδας στην οικεία ζώνη.

63 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμο την παρουσία της ενυδρίδας στην οικεία ζώνη, τα δε στοιχεία που προσκόμισε αποδεικνύουν το πολύ πολύ την πιθανότητα παρουσίας του είδους αυτού.

Όσον αφορά την εκ προθέσεως σύλληψη της ενυδρίδας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

64 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η σύλληψη της ενυδρίδας δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συμπτωματική, δεδομένου ότι ο όρος σχετικά με την πρόθεση που προβλέπει το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας πληρούται τη στιγμή που οι ισπανικές αρχές, καίτοι γνωρίζουν ότι η ενυδρίς απαντά σε συγκεκριμένη περιοχή, εγκρίνουν παρ' όλ' αυτά στην περιοχή αυτή και για τη θήρα της αλεπούς τη χρήση μεθόδου συλλήψεως μη επιλεκτικής που ενδέχεται να βλάψει την ενυδρίδα.

65 Συγκεκριμένα, με τη χορήγηση της επίδικης έγκρισης το Βασίλειο της Ισπανίας παρέβη την υποχρέωση που υπέχει από το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας, να προλάβει τις αρνητικές για την ενυδρίδα συνέπειες και δημιούργησε κίνδυνο ηθελημένης σύλληψης δειγμάτων του είδους αυτού.

66 Η Ισπανική Κυβέρνηση απαντά ότι η επίδικη έγκριση χορηγήθηκε για τη θήρα της αλεπούς και όχι της ενυδρίδας. Αναγνωρίζει το ενδεχόμενο εμμέσων συνεπειών για την ενυδρίδα με την προϋπόθεση όμως ότι αυτό το ζωικό είδος απαντά στην οικεία ζώνη, πράγμα που δεν αποδείχθηκε.

67 Επιπλέον, η εν λόγω κυβέρνηση φρονεί ότι ο βρόχος ελεγχόμενης περισφίξεως αποτελεί μέθοδο θήρας επιλεκτική και ως προς την αρχή που διέπει τη χρήση του, δεδομένου ότι με την ελεγχόμενη περίσφιξη αποφεύγεται ο θάνατος του συλληφθέντος ζώου και όσον αφορά τους όρους χρήσεως που επιβάλλει η επίδικη έγκριση, όπως ο καθημερινός έλεγχος των βρόχων, η απαίτηση της άμεσης ελευθέρωσης κάθε ζώου που συλλαμβάνεται και δεν καλύπτεται από την εν λόγω έγκριση και οι ακριβείς συνθήκες τοποθέτησης των βρόχων αυτών.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

68 Από τις διατάξεις του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχεία α΄ της οδηγίας προκύπτει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να λάβουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να θεσπιστεί ένα καθεστώς αυστηρής προστασίας των ζωικών ειδών που αναφέρονται στο παράρτημα IV, στοιχείο α΄, της οδηγίας αυτής, στην περιοχή φυσικής κατανομής τους, που να απαγορεύει κάθε μορφή εκ προθέσεως σύλληψης ή θανάτωσης.

69 Όσον αφορά την περί προθέσεως προϋπόθεση που προβλέπει η διάταξη αυτή, από το κείμενο της διάταξης στις διάφορες γλώσσες προκύπτει ότι αυτή αναφέρεται και στη σύλληψη και στη θανάτωση των προστατευομένων ζωικών ειδών.

70 Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο χαρακτήρισε ως εκ προθέσεως παρενόχληση, κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, της οδηγίας, πράξεις όπως η κυκλοφορία μοτοποδηλάτων σε αμμώδη παραλία παρά τις πινακίδες για την ύπαρξη φωλεών προστατευόμενης χελώνας και την ύπαρξη θαλάσσιων ποδηλάτων και μικρών σκαφών στη θαλάσσια ζώνη των παραλιών αυτών και έκρινε ότι το κράτος μέλος παραβαίνει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχεία β΄ και δ΄, της οδηγίας στην περίπτωση που δεν λαμβάνει όλα τα αναγκαία συγκεκριμένα μέτρα για να αποφευχθούν, αφενός, η εκ προθέσεως παρενόχληση του συγκεκριμένου ζωικού είδους κατά την περίοδο της

αναπαραγωγής και, αφετέρου, η βλάβη ή η καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής του (βλ. απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2002, C-103/00, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή σ. I-1147, σκέψεις 36 και 39, καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Léger στην υπόθεση εκείνη, σκέψη 57).

71 Για να πληρούται η περί προθέσεως προϋπόθεση που προβλέπει το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας, πρέπει να αποδεικνύεται ότι ο αυτουργός της πράξης θέλησε τη σύλληψη ή τη θανάτωση ενός δείγματος προστατευομένου ζωικού είδους ή τουλάχιστον αποδέχθηκε την πιθανότητα σύλληψης ή θανάτωσης.

72 Δεν αμφισβητείται όμως ότι η επίδικη έγκριση αφορούσε τη θήρα της αλεπούς. Κατά συνέπεια, η ίδια η έγκριση δεν σκοπεί να επιτρέψει τη σύλληψη ενυδρίδων.

73 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι η ύπαρξη ενυδρίδας στην οικεία ζώνη δεν αποδείχθηκε νομοτύπως, οπότε δεν αποδείχθηκε ούτε ότι οι ισπανικές αρχές, χορηγώντας την επίδικη έγκριση για τη θήρα της αλεπούς, γνώριζαν ότι υπήρχε πιθανότητα να κινδυνεύσει η ενυδρίς.

74 Συνεπώς, διαπιστώνεται ότι εν προκειμένω δεν πληρούνται τα στοιχεία που απαιτούνται για να συντρέχει η προϋπόθεση της εκ προθέσεως της σύλληψης ή θανάτωσης δείγματος προστατευομένου ζωικού είδους όπως εκτίθενται στη σκέψη 71 της παρούσας απόφασης.

75 Κατά συνέπεια, η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

76 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα όπως ζήτησε το Βασίλειο της Ισπανίας.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)